

חיי שרה: איסור לקחת טובת הנאה בתור עובד ציבור

בתחילת הפרשה אברהם מבקש "תנו לי אחוזת קבר".

לא נראה שיש בבקשה זו חשיבות לקנות בכסף מלא דווקא.

הבקשה היא בתור גר ותושב, שמחפש לקבור את מתו בצורה מכובדת.

אז ההתעקשות בהמשך על מכירה ובמחיר מלא נראה סותר את בקשתו הראשונה.

אולי ניתן להבין את התעקשות לקנות בכסף מלא בגישתם של בני חת לאברהם.

בהתחלה אברהם ראה את עצמו כחלש, כגר בתוך העיר, מקסימום תושב אבל עוד לא אזרח ובטח לא נשיא או אלוהים/שופט. בקשתו הייתה כעני הדופק לקבל צדקה. הוא רוצה שטח מכובד לקבור את מתו, ואין לו. כנראה זה לא היה פשוט לגרים שלא אזרחים לקבל או לקנות שטח כזה.

אבל להפתעתו, בני חת הסבירו שהוא בעיניהם נשיא אלוהים. לכאורה זה אומר שזה איש שמילתו מקובלת עליהם. ואם יצטרכו שופט או בן אדם שיכריע הכרעות יפנו אליו. ובגלל זה ראוי להם לתת הקבר חינם אין כסף. לאברהם עכשיו ברור שאפילו אם זה לא מיועד לשוחד, עצם קבלת הדבר חינם יפסול אותו מלשפוט אותם בעתיד.

עפרון שבסוף מכר החלקה, כנראה לא היה נוכח במפגש הראשון. הוא לא הזכיר שאברהם נשיא אלוהים. הסיבה למה עפרון רצה לתת השדה במתנה לא פורש בכתוב. לאברהם האפשרות שזה ייחשב לטובת הנאה פסולה לשופט עתידי, היה כבר מספיק. לכן הקפיד לקנות את המערה בכסף מלא.

ראוי לחנך ילדינו ואנשי עמינו שמשרת ציבור הוא אכן צריך להתנהג ככה. הכוח שבידו זה כדי לשרת את הציבור ולא את עצמו. ואפילו אם בנאדם ירצה לתת לא דבר שיכול להתפרש כטובת הנאה עליו להקפיד לסרב זאת. אם הוא חייב לקבל דבר בכל זאת עליו להקפיד שזה יהיה בכסף מלא, שקוף וקנייה רגילה ללא שום הנחה.

שבוע טוב.

משה בריל בית שמש

מוצ"ש חיי שרה תשפ"א